אם בעל הבית חוזר בו, ידו על התחתונה, *כל המשנה, ידו על התחתונה, וכל החוזר בו, ידו על התחתונה: **גמ'** חזרו זה בזה לא קתני אלא "הטעו זה את זה" דאטעו פועלים אהדדי *היכי דמי? דאמר ליה בעל הבית "זיל אוגר לי פועלים" ואזל איהו ואטעינהו, היכי דמי: אי דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזיל איהו אמר להו בתלתא, תרעומת מאי עבידתיה, סבור וקביל. אי דאמר ליה בעל הבית בתלתא ואזיל איהו אמר להו בארבעה, ה"ד: אי דאמר להו "שכרכם עלי" נתיב להו מדידיה דתניא *השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שההנהו לא צריכא דאמר להו "שכרכם על בעל הבית", ולחזי פועלים היכי מיתגרי? לא צריכא דאיכא (א)(דמגר) בארבעה ואיכא דמתגר בתלתא דאמרו ליה "אי לאו דאמרת לן בארבעה טרחינן ומתגרינן בארבעה", איבעית אימא הכא בבעל הבית עסקינן דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה הוה זילא בן מילתא לאתגורי איבעית אימא לעולם בפועלים עסקינן דאמרי ליה: "כיון דאמרת לן בארבעה טרחינן ועבדינן לך עבידתא שפירתא", וליחזי עבידתייהו? בריפקא, ריפקא נמי מידע ידע? דמלי מיא ולא ידיע. איבעית אימא לעולם דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזל איהו אמר להו בתלתא, ודקאמרת סבור וקביל דאמרי ליה לית לך "אל תמנע טוב מבעליו". (משלי ג) פשיטא אי אמר ליה בעל הבית בתלתא ואזל איהו א"ל בארבעה ואמרי ליה "כמו שאמר בעל הבית" דעתייהו אעילויא אלא אי א"ל בעל הבית בארבעה ואזל איהו אמר להו בתלתא ואמרי "כמה שאמר בעל הבית", מאי: אדיבורא דידיה קא סמכי דאמרי ליה: "מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית" או דילמא אדיבורא דבעל הבית קא סמכי? ת"ש "הבא לי גיטי, ואשתך אמרה התקבל לי גיטי" והוא אומר "הילך כמה שאמרה" אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב "אפי' הגיע גט לידה אינה מגורשת" שמעת מינה אדיבורא דידיה קא סמיך, דאי סלקא דעתך דאדיבורא דידה קא סמיך מכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש, אמר רב אשי הכי

ואם בעל הבית חוזר בו, ידו על התחתונה · יתן להם לפי מה שעשו ואם הוזלה מלאכת פועלים על כרחו יתן להם כמה שפסק חוץ ממה שצריך להוציא בהשלמתה: **כל המשנה ידו על התחתונה** · כגון נתן למר לצבע לצבעו אדום וצבעו שחור אם השבח יותר על היציאה אין נותן לו תורת שכרו משלם אלא דמי יציאת צבעים וסממנים אם יציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח: **וכל החוזר בו** · בגמרא מפרש לאתויי מאי: **גמ' חזרו בהן לא קתני** · דניהוי האי הטעו הם את בעל הבית או בעל הבית אותן דא"כ הוה ליה למיתני לשון חזרה: **דאטעו פועלים אהדדי** · אחד מן הפועלים הטעה את חבירו: **בארבעה זוזי** · ליומא: **אמר להו איהו** · בתלתא: **סבור וקבול** · ומאי תרעומתן: **ואמר להו בארבעה** · ולערב לא נתן בעה"ב אלא ג': **היכי דמי** · דתרעומת יהיה להן ולא יותר: **וליחזי פועלים היכי מתגרי** · אי מתגרי בארבעה על כרחיה דבעה"ב ניתיב ארבעה דהא קתני נוטל מבעל הבית מה שההנה אותו ואע"פ שלא צוהו והרי ההנה אותו בכך ואי מתגרי בשלשה מאי תרעומת איכא: **הוה טרחינן** · לבקש אדם דזקוק לפועלים שישכור בארבעה: **אי בעית אימא בבעל הבית עסקינן** · בפועל שיש לו לעצמו שדות שהן שלו ואינו נשכר למלאכת אחרים אם לא ביותר על דמי שכירות והיינו תרעומת דאי לאו דאמרת לי בד' לא הייתי מזלזל בעצמי: **לעולם בפועלים** · הרגילים למלאכת אחרים: **בריפקא** · שחפרו חריץ סביבות שדה ואין מלאכתן ניכרת כגון דמלו מיא כדמסיים ואזיל: **אל תמנע טוב מבעליו** · פסוק הוא במשלי: **דעתייהו אעילויא** · אע"פ שאמרו לו "הרי אנו נשכרים כדברי בעל הבית" לא לפחות מקצבתו של זה אמרו אלא להוסיף וכך אמרו "מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית" וכיון שבעל הבית פוחת אי אמר להן האי "שכרכם עלי" יתן משלו ואי אמר "שכרכם על בעל הבית" יש להם תרעומת עליו: **אלא** · הא מיבעיא לן אמר ליה בעל הבית בארבעה והוא אמר להו תלתא ואמרו ליה הרי אנו נשכרים כמו שאמר בעל הבית מאי: **אדיבוריה דפועל סמכי** · והכי אמרו ליה "מהימנת לן דהכי אמר בעל הבית" ולית להו אלא תלתא ותרעומת דאל תמנע טוב: **או דלמא** · לאו לדידיה הימנוהו אלא הכי אמרו "אחר דברי בעל הבית נלך" ולא סבור וקבול, ושקלי ד': **ה"ג הבא לי גיטי ואשתך אמרה התקבל לי גיטי** · האשה שאמרה לאחד אם תמצא את בעלי אמור לו שישלח לי את גיטי בידך ותיעשה שלוחו של בעלי לגרשני כשמגיע גט לידי, דשליח להולכה על הבעל לעשות, והאשה מתגרשת כשיגיע גט לידה, ושליח לקבלה על האשה לעשות שיהא הוא שלוחה וכמותה ותתגרש משיגיע גט ליד שליח: **אפילו הגיע לידה אינה מגורשת** · אלמא אדיבורא דידיה קא סמיך והכי א"ל מהימנת לי דכך אמרה ולא עשאו שליח להולכה, הלכך אין כאן שליחות (ב) ואין עליה לעשות שליח להולכה, והרי "הבא לי" אמרה לו ולא "התקבל", והבעל נתנו לו בתורת שליח קבלה, ושליחות זה אינו ביד הבעל לעשות: **דאי סלקא דעתך אדיבורא דידה סמיך** · ולא לדבריו האמין אלא "יהלך כמה שאמרה היא" קאמר ליה, אם כן עשאו שליח להולכה וזו בידו הוא וכי מטי גיטא לידה מיהא תיגרש:

ואזיל איהו אמר להו בארבעה דעתייהו אעילויא · והא דאמרו ליה כמו שאמר בעה"ב היינו מהימנת לן דהכי אמר בעה"ב אי נמי משום דלאו אמר בעל הבית טפי מארבעה שיהא להם כמו שאמר בעל הבית והיינו דמבעיא ליה בתר הכי אי אמרינן מהימנת לן דהכי אמר בעה"ב אי משום דדעתיה אעילויא: **דעתייהו אעילויא** · באמר להו שכרכם עלי איירי דאי אמר להו שכרכם על בעל הבית מאי נפקא מינה אי דעתייהו אעילויא דבעה"ב לא ישלם להם אלא מה שהתנה. ר"י וכן רבינו חננאל: **השוכר** (נעיל) **את האומנין וחזרו בהם ידם על התחתונה** · שאם קבלו קמה לקצור בשני סלעים וקצרו חציה (ג) והוקרו ושוה מה שעתיד לעשות סלע וחצי וחזרו פועלים לא יתן להם רק חצי סלע לפי שילטרך לתת סלע וחצי לקצור חציה השני והיינו כר' דוסא ואם בעה"ב חוזר בו ידו על התחתונה פירש בקונטרס אם הוזלו פועלין שוה החצי אלא שקל וחזר בו בעה"ב יתן להם סלע וחצי לפי שבחצי הסלע ימצא שיגמרו קצירו ולא רצה לפרש דידו על התחתונה כשהוקרו פועלין ויתן להם סלע וחצי על חצי שעשו כמו ששוה עכשיו שאין זה סברא כי למה יתן להם בעה"ב יותר ממה שהתנה עמהם כיון שאין מפסידין בחזרת בעה"ב ואדרבה יותר מרויחים שעתה ימצאו שיתנו להם סלע וחצי לקצור חצי קמה והוא לא היה נותן להם כ"א סלע וא"ת דאמר לקמן (דף עז.) אמר מר או יגמרו מלאכתם ויטלו ב' סלעים פשיטא לא צריכא דזל עבידתא ואימר בעה"ב ופייסוהו פועלים והשתא למה חוזר בעה"ב בזה בשביל שהוזל המלאכה מה מרויח בחזרה הלא צריך ליתן להם סלע וחצי על מה שעשו ופועלים נמי למה פייסו כיון שאין מפסידים כלום וי"ל דבעה"ב חוזר מחמת שנפלה שהיתה קטטה ביניהם ופועלים פייסו שלא יצטרכו לחפש ולמצוא מקום להשתכר: **דאי** ס"ד אדיבורא דידה סמיך כי מטי גיטא לידה מיהא תתגרש · דאי אמרינן דגבי פועלים דעתיה אעילויא דבעה"ב ה"נ ה"ל למימר דדעתיה דבעל אעילויא דידה דאמרה הבא לי גיטא אע"ג דהאי דקאמר שליח התקבל לי גיטי הוי עילויא טפי לבעל שמתגרשת יותר במהרה אם היתה האשה אומרת כן מכל מקום השתא שאמרה האשה הבא הוי טפי זכות הבעל אי סמיך אמאי דקאמר שתתגרש מיהא כשיגיע גט לידה וכיון דלא מיגרשא אלמא לאו דעתיה דבעל אעילויא דידה ה"נ גבי פועלין לית לן למימר דדעתיה אעילויא דבעה"ב אבל אין לפרש דעילויא דבעל הוי מה שאינה מתגרשת במהרה דהא עדיף ליה ממתגרשת לאלתר כי עכשיו יהיה בידו עדיין אם לקיים אם לגרש והשתא פשיט ליה בפשיטות דבסמוך לא יתיישב דקאמר בשלמא אי איתמר איפכא כו' משהגיע גט לידו מגורשת דאדיבורא דידה קא סמיך ולפי זה היינו אגריעות' דידה שמתגרשת מהרה ופשיט דכ"ש דאעילויא דבעה"ב יש לסמוך וא"כ סותר פשיטות דלעיל דהוי פשיטא ליה דדעתיה אעילויא דקאמר שליח ולא אגריעותא דבעה"ב והכא סמיך דבעל אגריעותא דידה:

אין

הכי

ב"ק קב. פ"ז ו. [לקמן עו: קיז:]

ס"א מוחקים היכי דמי

לקמן קיא. קיח.

גיטין סג. [ע"ש]

ג א מיי' פ"ט מהלכות שכירות הל' ד ועיין בהשגות ובמגיד משנה סמג עשין עט טוש"ע ח"מ סי' שו סעיף ג וסי' שלג סעיף ה בהג"ה:

ד ב מיי' שם פ"ט הל' ד ופ"ח מהל' מכירה הל' ג ד סמג שם וסי' פב טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף ד וסי' קל סעיף יוד יא:

ה ג מיי' פ"ט מהלכות שכירות הל' ג סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שלב סעיף א:

ו ד מיי' שם הל' ט סמג שם טוש"ע יו"ד סי' שלו סעיף א:

ז ה ו ז ח מיי' שם הל' ג סמג שם טוש"ע ח"מ סי' שלב סעיף א:

ח ט מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

ט י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

י כ מיי' שם וסמג שם טוש"ע שם סעיף ד ולית להו אלא תלתא:

יא ל מ מיי' פ"ו מהל' גירושין הל' יא סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סי' קמ סעיף ח:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאיכא דמתגר בארבעה וכו' בארבעה הוה טרחינן: (ב) רש"י ד"ה אפי' וכו' דאין עליה: (ג) תום' ד"ה השוכר וכו' והוקרו פועלים ושוה מה שעתיד:

נושא

במקרה שהשליח משנה דברי משלחו - על מי סומך השומע
א) על דברי בעה"ב
ב) או - על דברי השליח
הגמ' תנסה לפשוט שאלה זו על פי פסק דין של ר"נ בדין שליחות בגט - מקרה שהשליח שינה מדברי מי ששלחו לגרשה. הגמ' תדחה נסיון זה באומרו שהמקרה הנוכחי של ר"נ אינו דוגמא של שליח ששינה אלא על שליח שעקר שליחותו (אלו היה ר"נ מתיחס למקרה שונה היינו יכולים להסיק מסקנא לגבי שאלה זו)

*אחרי הסוגריים הגמ' חוזרת לפרש דברי המש' - "הטעו זה את זה".

*בתוך הסוגריים הגמ' דנה בשאלה - אדיבורא דידיה קא סמיך או אדיבורא דבעל הבית סמיך.

הכי השתא בשלמא אי איתמר איפכא התקבל לי גיטי, ואשתך אמרה הבא לי גיטי, והוא אומר הילך כמו שאמרה ואמר ר"נ אמר רבה בר אבוה אמר רב: משיגיע גט לידו מגורשת אלמא דאדיבורא דידה קא סמיך אי נמי משהגיע גט לידה מגורשת אלמא דאדיבורא דידיה קא סמיך, אלא התם משום דעקר שליח לשליחותיה לגמרי דא"ל שליח לקבלה הוינא, להולכה לא הוינא. איבעית* אימא האי תנא חזרו נמי הטעו קרי ליה דתניא השוכר את האומנין והטעו את בעל הבית או בעל הבית הטעה אותן אין להם זה על זה אלא תרעומת, במה דברים אמורים שלא הלכו, אבל הלכו חמרים ולא מצאו תבואה, פועלין ומצאו שדה כשהיא לחה, נותן להן שכרן משלם אבל אינו דומה הבא טעון לבא ריקן, עושה מלאכה ליושב ובטל; בד"א שלא התחילו במלאכה, אבל התחילו במלאכה שמין להן מה שעשו, כיצד קבלו: קמה לקצור בשני סלעים קצרו חציה והניחו חציה, בגד לארוג בשני סלעים ארגו חציו והניחו חציו, שמין להן את מה שעשו, היה יפה ששה דינרים, נותן להן סלע או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים, ואם [א] סלע נותן להם סלע. ר' דוסא אומר שמין להן מה שעתיד להעשות היה יפה ששה דינרים נותן להם שקל או יגמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים, ואם [ב] סלע נותן להם סלע. במה דברים אמורים בדבר שאין אבוד אבל בדבר האבוד שוכר עליהן או מטען, כיצד מטען? אומר להן סלע קצצתי לכם באו וטלו שתים *ועד כמה שוכר עליהן? עד ארבעים וחמשים זוז. במה דברים אמורים בזמן שאין שם פועלים לשכור אבל יש שם פועלים לשכור ואמר צא ושכור מאלו אין לו עליהן אלא תרעומת. תני תנא קמיה דרב נותן להם שכרן משלם אמר ליה: חביבי אמר אילו אנא הואי לא הוה יהיבנא להו אלא כפועל בטל, ואת אמרת נותן להם שכרן משלם? והא עלה קתני אינו דומה הבא טעון להבא ריקן, עושה מלאכה ליושב ובטל? לא סיימוה קמיה. איכא דאמרי סיימוה קמיה והכי קאמר: חביבי אמר אי הואי אנא לא הוה יהיבנא ליה כלל, ואת אמרת כפועל בטל? אלא קשיא הך? לא קשיא הא דסיירא לארעיה מדאורתא הא דלא סיירא לארעיה מאורתא. כי הא דאמר רבא האי מאן דאגר אגירי *לרפקא ואתא מטרא ומלייה מיא: אי סיירא לארעיה מאורתא פסידא

הכי השתא בשלמא אי איתמר איפכא התקבל לי גיטי, ואשתך אמרה הבא לי גיטי, ואמר רב נחמן כו' · כלומר ועלה שמעת לרב נחמן דאמר מגורשת, היה לך ללמוד לפי דבריו שיאמר בהגעת הגט לידו או לידה דליהוי גירושין, או אדיבורא דידיה סמיך או אדיבורא דידה סמיך כילד: אמר רב נחמן אם משיגיע גט לידו דשליח מגורשת יש ללמוד דאדיבורא דידה סמיך ולא לו האמין, ונתרצה למסרו לו בתורת שליח לקבלה כדברי האשה והבעל עצמו גירש, ואי הוה אמר רב נחמן עלה כשיגיע גט לידה מגורשת ולא בקבלת השליח יש ללמוד דאדיבורא דידיה סמיך ומהימנת לי דהכי אמרה קאמר ליה ועשאו שליח להולכה והשליח נתרצה להיעקר מתורת שליחות של אשה לקבלה ונעשה שליח לבעל לגרש והרי עשה שליחותו והגיעה לידה: **אלא התם** · דשמעת ליה דאמר איכא מגורשת אין לך ללמוד מדרב נחמן דאדיבורא דידיה סמיך ואין כאן שליחות כדאמרת דא"כ אמרינן דאדיבורא דידה סמיך דאף הבעל עשאו שליח להולכה כדברי האשה אין כאן שליחות שהרי השליח לא נתרצה דהא עקר ליה לשליחותיה לגמרי דאמר ליה שליח לקבלה איפשי להעשות שלא אטרח להגיע לידה אבל שליח להולכה לטרוח ולהגיע לידה אי איפשי להעשות הלכך אפי' נמלך והגיעו אצלה אין זה שליח שניתן לגירושין שכשקבלו, לא קבלו על מנת כן, ואי קשיא הא אמרינן גביה איפכא: היכא דהיא אמרה התקבל, והוא אמר לבעל אשתך אמרה הבא, והוא אמר הילך כמה שאמרה, דאי הוה אמר עלה משיגיע גט לידו מגורשת הוה שמעינן דאדיבורא דידה סמיך ומסרו לו על מנת קבלה, ולא קשיא לן האי שליח עקר לשליחותיה ולא נתרצה הוא בשליחות קבלה איכא למימר דאי הוה אמר רב נחמן הכי הוה קמ"ל דהאי לאו עקירה הוא דהא מתרצה להיות שליח להולכה כל שכן דמתרצה בשליחות קבלה שהקבלה בכלל הולכה לענין הטורח: **ואי בעית אימא כו'** · אשינויא דרישא פירקא קאי: **הטעו קרי ליה** · וזה את זה דקתני במתני' בפועלים ובעל הבית נמי קאמר ולא בדאטעו פועלים אהדדי: **דתניא** · דגבי פועלים ובעל הבית נמי קרי להו הטעו: **אין להן זה על זה אלא תרעומת** · דאמר להן תשכירו עצמכם לאחרים ואינהו נמי אמרו ליה כי הדרי בהו לא נשכור אחרים ומיהו תרעומת איכא שיהו צריכים לחזור: זה אחר פועלים וזה אחר שוכרים, ותביעת ממון ליכא דהא דברים בעלמא נינהו: **בד"א** · דאין להם עליו ממון אם חוזר הוא: **בשלא הלכו** · למקום המלאכה ובבקר אמר להן חוזרני בי: **אבל אם הלכו** · אצל המלאכה כגון אם חמרים הן שנשכרו להביא לו תבואה ממקום אחר והלכו ולא מצאו או אם פועלים הם שנשכרו לעדור שדהו והלכו ומצאו שדה שהיא לחה במים ואינה ראויה לעידור: **נותן להם שכרן** · של כל היום משלם כפי הראוי להם וכדמפרש ואזיל: **אבל אינו דומה הבא טעון להבא ריקם** · ואומדים את החמרים כמה אדם רוצה לפחות משכרו של אותה הדרך לבא ריקם מלבא טעון: **עושה מלאכה ליושב ובטל** · ואומדין את הפועלים כמה אדם רוצה ליטול שכרו פחות ולישב בטל מלעדור כל היום וליטול כך וכך: **בד"א שלא התחילו במלאכה** · ארישא קאי, ועד השתא פריש מידי דשכירות, והשתא פריש מילי דקבלנות: **בד"א** · דהיכא דחזרו בהן או הוא חוזר אין להם אלא תרעומת בזמן שלא התחילו במלאכה: **אבל התחילו במלאכה** · יש דין אחר ביניהם. מהו הדין? שמין להן מה שעשו לפי התנאי ויקבלו כפי חשבון שעשו: **ארגו חציו** · ומגיע לשכרן סלע לפי תנאם: **היה יפה ו' דינרים** · שאם היה בא לשכור שכיר לחציה אינו מוצא בפחות מששה דינרים ונמצא נפסד בעל הבית במה שעתיד להעשות אפ"ה אין הולכין אחר העתיד להעשות אלא שמין להן את מה שעשו לפי חשבון תנאו ונותן להם סלע דלית ליה להאי תנא הא דתנן במתניתין כל החוזר בו ידו על התחתונה: **ואם סלע** · ואם אין יפה אלא סלע דנמצאין פועלין לעשות חציה השני בסלע: **נותן להן** · במה שעשו סלע ולקמן (דף עז) פריך פשיטא: **שמין להן העתיד להעשות** · רבי דוסא סבירא ליה כתנא דידן דאמר החוזר בו ידו על התחתונה ויעכב שכר מה שעשו כדי לשכור פועלים ולגמור כפי תנאי הראשון: **היה יפה** · העתיד להעשות ו' דינרים: **נותן להן שקל**. כדי שתהא נגמרת בשני סלעים: **ואם סלע נותן להם סלע** · לקמן פריך פשיטא: **בד"א** · דאין החוזר נפסד אלא לפי חשבון לר' דוסא, ולרבנן מקבלין במה שעשו: **בדבר שאינו אבוד** · ואע"ג דאין פועלים מצויין עכשיו כדמוקי ליה בסיפא שאינו מוצא לשכור, ימתין עד שימצא הואיל ודבר שאינו אבוד הוא: **אבל בדבר שהוא אבוד** · אם ימתין ואינו מוצא לשכור בכדי שכר פועלים אפי' לפי היוקר שנתייקרו: **שוכר** · פועלים אחרים עליהן ביותר מכדי שכרן: **או מטען** · לאלו: **במה דברים אמורים** · דשוכר עליהן, בשאינו מוצא לשכור: **תני תנא** · בההיא דלעיל הלכו חמרים ולא מצאו כו': **חביבי אמר** · דודי ר' חייא: **אי אנא הואי** · אי אני השוכר לא הוה יהיבנא כו': **והא עלה קתני** · נמי דכפועל בטל הוא דשקלו: **לא סיימוה קמיה** · לא סיימו סוף הברייתא לפניו: **לא הוה יהיבנא כלל** · דמזלייהו גרם ואינהו נמי הוה להו לאסוקי אדעתייהו *שלא ימצאו שדה לחה: **הא דסיירא לארעא מאורתא** · [ד] והוליך הפועלים שם ורואה ולא הבינו שהיא לחה או *שירדו גשמים בלילה לית להו כלל דהא חזו אינהו גופייהו ועל מנת כן נשתכרו לו והרי לא יכולין ולא היה להן לילך בבקר: **לא סיירוה מאורתא** · עליו היה לתת לב לדבר ולהודיעם אם תמצאו שדה לחה לא אתן לכם כלום, ויהיב להו כפועל בטל:

פסידא

אין להם זה על זה אלא תרעומת · קשה לר"י דהא קי"ל כר"מ דדאין דינא דגרמי בהגוזל קמא (ב"ק דף ק·) א"כ אמאי לא יתן להם כפועל בטל כיון שעל ידו נתבטלו אותו היום וי"ל דמיירי שכשחוזר בו עוד ימצאו להשתכר ומכל מקום יש עליו תרעומת שעתה לא ימצאו אלא ע"י טורח וכי מפליג בסמוך בין לא הלכו החמרים להלכו ומצאו שדה לחה הוה מצי לפלוגי אף בלא הלכו כלל בין יכולין עוד להשתכר בין חוזר בו אחר שלא מצאו עוד להשתכר אלא אורחא דמילתא נקט דבהלכו לא שכיח שימצאו עוד להשתכר ואם לא הלכו מסתמא כשבא לחזור חוזר מיד בעוד שימצא להשתכר:

דאגר

עין משפט נר מצוה

יב א ב מיי' פ"ו מהל' גירושין הל' יב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמ סעיף ט:

יג ג מיי' שם:

יד ד ה מיי' פ"ט מהל' שכירות הל' ד סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שלג סעיף א:

טו ו ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

טז ח ט מיי' שם ועיין בהשגות ובמגיד משנה טוש"ע שם סעיף ה:

יז י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

יח כ ל מ נ מיי' שם טוש"ע שם סעיף א:

◆

הגהות הגר"א

[א] [ב] גמ' ואם סלע. נ"ב שקל כצ"ל: [ג] שם לריפקא נדפס בגליון פי' לחרוש כו'. נ"ב אבל הרמב"ם מפרש להשקות השדה: [ד] רש"י ד"ה הא דסיירא. והוליך כו'. נ"ב ורמב"ם מפרש שהבעה"ב ביקר בעצמו מבערב שאז לא פשע ומה בידו לעשות:

נושא

מתי אמרינן בעה"ב ופועלים שחוזרים בהן הוי תרעומת ומתי יש תביעת ממון ממש

מבנה

◇ בד"א

מבנה

△ מימרות של רבא בענין העסקת פועלים להשקות שדות - ומתברר שאין צורך בהן

*עי' רש"י ד"ה ואי בעית אימא דהוי בסיס לשינוי שלנו בסוגי"ם

1 סלע = 2 שקל = 4 דינר

[לקמן עז.]

פי' [ג] לחרוש חרילין ואתא מיטרא שאין יכולין לחרוש

נ"ל שמא

ס"א שמא ירדו גשמים